

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 13ην Δεκεμβρίου 1970
ἡμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καὶ ὥραν: 22.30 - 23.00

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

94²

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Στὴν περασμένη μας συνάντησι, ἀγαπητέ μου Δημήτρη, μιλούσαμε γιὰ τὴν γυναικεῖα μόδα στὰ παλιὰ χρόνια κι' ἐπειδὴ δέν μᾶς εἶχε πάρει ἡ ὥρα, εἶχαμε πεῖ ὅτι θά συνεχίζαμε καὶ σήμερα. Τό θέμα εἶναι ἀνδιαφέρον καὶ δέν σοῦ κρύβω ὅτι πολλές γυναῖκες περιμένουν ἀπόψε ν' ἀκούσουν τὴν συνέχεια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἔχω ἀντίρρηση νά συνεχίσωμε τὴν κουβέντα μας γιὰ τὴν παλιὰ μόδα, μόνο πού πρέπει νά κάνωμε μιὰ μικρὴ παρεμβολή καὶ νά ποῦμε πάλι κάτι γιὰ τόν περιλάλητο 'Αρνιώτη.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πάλι γιὰ τόν Δεωνίδα 'Αρνιώτη, τόν διασάρχη μέ τό κοπάδι τῶν σκύλων καὶ τό πρῶτο ἀεροπλᾶνο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γι' αὐτόν. Βλέπεις ὑπάρχουν νεώτερα στοιχεῖα καὶ πολύ ἐνδιαφέροντα μάλιστα. Δύο ἀκροαταί μας, ὁ ἓνας εἶναι παλαιός τραπεζικός ὑπάλληλος ὁ κ. Δημήτρης Λάσιαρης καὶ ὁ δεύτερος ὁ παλαιότατος δημοσιογράφος Εὐάγγελος Μηλιάδης. Καὶ οἱ δύο· τους εἶναι ἀρχαῖα ἀναμνήσεω καὶ ἀξίζει νά τους ἀκοῦμε καμμιά φορά.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἶπαμε καμμιάν ἀνακρίβεια καὶ τὴν διορθώνουν ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὁχι ἀκριβῶς. Ὁ πρῶτος ἀπό τους δύο, ὁ Κύριος Λάσιαρης θυμᾶται πολύ καλὰ τὴν ἀπόπειρα τῆς πτήσεω τοῦ 'Αρνιώτη ὅπως τὴν περιγράψαμε. "Ἐχει ὅμως ἐξ ἀναμνήσεω τὴν ἐντύπωσι ὅτι τό ἀεροπλᾶνο του, δέν τό ἔφερε ὁ 'Αρνιώτης ἀπό τὴν Ἰταλία, ἀλλὰ ὅτι τό κατεσκεύασε μόνος του.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἐλα βρέ ἀδελφέ ! Ἐξήντα δύο χρόνια πρὶν κατεσκεύασε ὁ Ἀρνιώτης ἀεροπλᾶνο μόνος του ; Δέν εἶναι δυνατόν.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είναι φανερό ότι κάποια σύγχυσις υπάρχει σ'αυτές τις αναμνήσεις. Είναι γνωστόν ότι ο περίφημος 'Αρνιώτης είναι από τους δύο τρεις πρώτους άθηναίους πού έφεραν στην 'Αθήνα αυτοκίνητο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αυτό είναι γεγονός δηλαδή...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια. Τά πρώτα αυτοκίνητα στην 'Αθήνα, γύρω στα 1905, έδω κι'έξηντα πέντε χρόνια τά είχανε φέρει ο Φινοπούλος ο Τάσος, γυιός του έργοστασιάρχου ποτών Φινοπούλου και πασίγνωστος γλεντζές της 'Αθήνας, ο διάδοχος τότε Κωνσταντίνος, ο Λεωνίδας Αρνιώτης και δυό τρεις άλλοι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι τί θα γινότανε στην 'Αθήνα μέ τό καινούργιο αυτό όχημα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο μεγαλύτερος μελᾶς ήτανε τά ἄλογα. Γεμάτη τότε ή 'Αθήνα μέ άμάξια. Δαντώ μέ δυό ἄλογα, βιτώριες πάλι μέ δυό, μόνιππα, τά περίφημα βι-ζα-βί μέ δυό ἄλογα κι'ἄλλα όχήματα, τά τράμ μέ τά ἄλογα, τά κάρρα... Τά ἄλογα λοιπόν αυτά, όταν άκούγανε τόν δαιμονιώδη θόρυβο της μηχανής του αυτοκινήτου, τρομάζανε τόσο πού σημωνόντουσαν στα πισινά τους πόδια, δέν προχωρούσαν ένῶ μερλιά άφηνιάζανε και παίρνανε δρόμο...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αύτός ήτανε ο μελᾶς. 'Υπήρχε όμως και τό γλέντι των άθηναίων.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Υπήρχε πράγματι. Μά έσύ πώς τό ξέρεις αυτό τό γλέντι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Όπως φαίνεται τό έχω άκούσει. Τά αυτοκίνητα τότε δέν παίρνανε δρόμο μέ μίζ-έν- μάρς όπως τά σημερινά, μά μέ στροφές μιᾶς μανιβέλλας από προστά... Γιρρρ... γιρρ... γιρρ... και που νά πάρη στροφές ή μηχανή.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εν τῷ μεταξύ ή μαρίδα και οι χαζοί, φωνάζανε : Δός του κι'άλλη άλλη μία... δός του νά καταλάβη...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά ένεινο δέν καταλάβαινε. Φαντάσου λοιπόν τί θα γινότανε μέ τόν 'Αρνιώτη. "Ητανε τύπος της 'Αθήνας ο 'Αρνιώτης...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ητανε και τό αυτοκίνητό του σαράβαλο...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αφορμή θέλανε οί άθηναίοι πού τύχαινε νά βρίσκωνται κοντά για πρόγια καί για διασκέδασι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τελικά ή μηχανή του αυτοκινήτου άναβε. 'Ολόκληρο τό άμάξι έτρεμε σάν νά είχε μόνιμο σεισμό διαρκείας. 'Ο 'Αρνιώτης έτρεχε νά καθήση στην θέσι του οδηγού, έκανε νά ξεκινήση μά τό άτιμο αυτό μηχανήμα δέν κουνούσε από την θέσι του. Τότε ο 'Αρνιώτης φώναζε Βρέ παιδιά, σπρώξτε λίγο... "Αλλο πού δέν θέλανε οί άλητες καί τά λουστράκια της 'Αθήνας. Μαζευόντουσαν όλα μαζί, δένα, είκοσι χαμίνια καί σπρώχνανε τό άμάξι, τό όποϊον τελικά ξεκινούσε μέ ζητωκραυγές του πλήθους : Ξεκίνησε, ξεκίνησε, ζήτω... "Ολα αυτά δέν τά θυμάμαι βέβαια έγώ ο 'Ιδιος, τά διηγείται όμως ο φίλτατος μου συνάδελφος, Εύάγγελος Μηλιάδης, παλαιός δημοσιογράφος πού σήμερα - ζωή νά 'χη ο άνθρωπος - πλησιάζει τά ένενήντα του χρόνια καί είναι θαλερώτατος.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ομως νομίζω πώς τότε δέν ήτανε σε χρήσι ή λέξις αυτοκίνητο. Τό λέγανε ότομομπίλ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάνγκο. 'Ότομομπίλ. Καί μάλιστα σ'ένείνη την κωμωδία του ^{Παντελή} ~~Ευαγγέλου~~ ^{τό Φυντανάκι,} Χόρν,) του άλησμόνητου συγγραφέως καί πατέρα του μεγάλου μας ήθοποιού Δημήτρη Χόρν, αναφέρεται ως ότομομπίλιο... Όχι γιατί δέν τό ήξερε σωστά ο Χόρν, μά γιατί έτσι έπρεπε νά τό λέη από σνομπισμό ή Ζηνοβία Παρασκευοπούλου πού έπαιζε τόν ρόλο της έλαφρόμυαλης γυναίκας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Έπες Ζηνοβία Παρασκευοπούλου ; "Εχει καμμιά σχέσηι μέ την διάσημη δραματική ήθοποιό Εύαγγελία Παρασκευοπούλου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο γυιός της Εύαγγελίας Παρασκευοπούλου πού λεγότανε μέ τό βαπτιστικό του όνομα Βέρντι, είχε παντρευτεί αυτήν την ξανθή καί πενταμωρη ήθοποιό την Ζηνοβία πού έμεινε στό θέατρο μέ τό έπώνυμο Παρασκευοπούλου. "Ομως σχετικιά μέ τά πρώτα άεροπλάνα στην 'Ελλάδα αξίζει νά μιλήσωμε για αυτήν την Ζηνοβία Παρασκευοπούλου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μή μου πῆς ὅτι ἡ Ζηνοβία ἦτανε καὶ ἀεροπόρος...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄεροπόρος δέν ἦτανε βέβαια, μά ἡ Ζηνοβία Παρασκευοπούλου ἦτανε ἀναμφισβήτητα ἡ πιό τολμηρή καὶ ἐκκεντρικὴ ἡθοποιὸς ποὺ ἔζησε ποτέ στὴν Ἑλλάδα. Ἐρκεῖ νά σοῦ πῶ Γιάγιο - κι' αὐτό μου τό θυμισε ὁ ἀεροατῆς μας Δημήτριος Λάσκαρης, ὅτι στά 1912, ἔφθασε ἀπό τὴν Γερμανία στὴν Ἑλλάδα ἓνας νεαρός Ἕλλην σπουδαστῆς ~~καὶ~~ ὁ Ἐμμανουήλ Ἀργυρόπουλος, μέ) ἰδιότητα ἀεροπλάνου, γιά νά βοηθήσῃ κι' αὐτός μ' ἐνθουσιασμό τὴν πατρίδα στοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους. Τό ἀεροπλάνο του τό βάφτισε σ' ἐπίσημη τελετῇ ὁ τότε πρωθυπουργός Ἐλευθέριος Βενιζέλος καὶ τό ὠνόμασε " Ἀλκυόνα ". Τότε ὁ Ἀργυρόπουλος, στοὺς στρατῶνες τοῦ ρούφ, ὅπου ἔγιναν τὰ βαπτίσια τοῦ ἀεροπλάνου, ἔκανε μιὰ δοκιμαστικὴ πτήσι καὶ ἡ Ζηνοβία Παρασκευοπούλου, ποὺ παρίστατο ζήτησε καὶ ἐπέμεινε νά πετάξῃ κι' αὐτὴ στὴν πρώτη δοκιμαστικὴ πτήσι τοῦ Ἀργυροπούλου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μὲ ἄλλα λόγια ἡ Ζηνοβία πρέπει νά θεωρῆται ἡ πρώτη ἑλληνίδα ποὺ ἐπέταξε μέ ἀεροπλάνο καὶ δέν ἀποκλείεται νά εἶναι ἀπό τίς πρῶτες γυναῖκες σ' ὅλον τόν κόσμον, γιὰτί τότε δέν φαντάζομαι νά ἦτανε τόσο θαρραλέες οἱ γυναῖκες ὥστε νά μπαίνουν καὶ σέ ἀεροπλάνο. Κι' αὐτός ὁ Ἀργυρόπουλος τί ἀπέγινε;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐνα χρόνο ἀργότερα, στά 1913, σιοτώθηκε, πέφτοντας μέ τό ἀεροπλάνο του στὸν Λαγυαδᾶ τῆς Θεσσαλονίκης. Μαζί του σιοτώθηκε καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Μάνος, λογοτέχνης καὶ ποιητῆς, συνταγματάρχης τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, πατέρας τῆς Ἀσπασίας Μάνου ποὺ παντρεύτηκε ἀργότερα τὸν βασιλέα Ἀλέξανδρο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω ὅτι μπορούμε νά ποῦμε τώρα καὶ κανένα τραγοῦδι, νά θυμηθοῦμε καὶ λίγη παλαιὰ μουσικὴ. Ἐχω ὑπ' ὄφθαλμό μου τὸν " Καραβοκύρη " ἓνα παλαιότατο τραγοῦδι τοῦ 1880 ποὺ ἔμεινε ἄγνωστο.

Ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ θά μᾶς τὸ ~~ἀρτίδι~~ ζωντανέψῃ.
 ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ὁ Κ α ρ α β ο κ ῦ ρ η ς
 Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

(Μετά τό τραγοῦδι.)

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐφοῦ μιλήσαμε γιά τά θύματα τῆς Ἀεροπορίας, ἄς ποῦμε καί καμμιά κουβέντα γιά τά θύματα τῆς μόδας.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐέρω τί ἐννοεῖς λέγοντας τά θύματα τῆς μόδας. Τά ἀνδρικό πορτοφόλια πού πληρώνουν τίς τρέλλες τῆς μόδας.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἀφ' ἐνός τά ἀνδρικό πορτοφόλια μὰ καί τίς ἴδιες τίς γυναῖκες πού τρέχουν πίσω ἀπό κάθε μόδα ἀνεξέταστα, ὅπως πηγαίνουν οἱ στραβοί στόν Ἄδη. Τῆς λέει ὁ κακόμοιρος ὁ σύζυγος : Μὰ δέν σοῦ πηγαίνει κυρά μου αὐτό... Τί λές ἐκεῖ ; Τελευταία μόδα ! Καί μέ τίς δύο αὐτές λέξεις : Τελευταία μόδα, ἔχομε τήν πλήρη δικαιολογία γιά κάθε τί πού φερᾶνε οἱ γυναῖκες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μή νομίζεις πὼς εἶναι τωρινή αὐτή ἡ κατάστασις. Πάντα καί ἀνεκαθεν ὁ ἄνδρας διαμαρτύρεται γιά τίς γυναικεῖες ἀξιώσεις. Οὐμῆσου τό παλαιό λαϊκό τραγοῦδι : Στῆς ἀκρίβειας τόν καιρό - ἐπαντρεύτηκα κι' ἐγώ. Καί μοῦ δῶσαν μιὰ γυναῖκα - πού ἔρωγε γιά πέντε δέκα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μὰ κι' ἂν ἐξαιρέσωμε τό φαγητό, ἀρχίζουν ὕστερα σύμφωνα μέ τό παμπάλαιο αὐτό τραγοῦδι, οἱ ἄλλες ἀξιώσεις : "Ἄντρα μου θέλω φουστάνι - γύρω γύρω μέ γαϊτάνι... Ἄντρα μου θέλω καπέλλο - γύρω γύρω νά ἔχη βέλο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄντρα μου θέλω σαρπίνια - καί γοβάκια καί μποτίνια
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θέλω καί μανσόν καί μπέρτα - θά ἔχω γιά τά σοφρα φέρτα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό καταπληκτικό εἶναι ὅτι αὐτοί οἱ στίχοι, τραγουδιόντουσαν στά 1870, ἐδῶ κι' ἑκατό χρόνια ὅταν οἱ ἄθηναῖες δέν εἶχανε ἀκόμη βγάλει τήν ἐθνική ἐνδυμασία γιά νά φορέσουν γενικῶς τά φράγκικα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αὐτό πρέπει νά μᾶς πείση ὅτι τότε γινότανε προσπάθεια τῆς ἀλλαγῆς τῆς γυναικεῖας ἐνδυμασίας. Κι' ἔχομε ἄλλο ἓνα λαϊκό τραγοῦδι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, τοῦ 1860 - 70 πού λέει : Νά σέ διῶ στό μεῖντάνι - μ' ἓνα μπλέ μαρέν φουστάνι - καί τό φέσι τό στραβό - καπελλῖνο νά τό διῶ !

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' αὐτά συμβαίνουν στήν Ἀθήνα. Τί θά 'λεγες ἂν μάθαινες ὅτι στήν Κεφαλληνία, ἴσως καί σέ ἄλλες ἐπαρχίες, εἶχαν ἀρχίσει οἱ γυναῖκες νά ζητᾶνε τήν εὐρωπαϊκή μόδα ἀπό τά 1870 ; Ἔχομε ἕνα βιβλίον τοῦ Ἀνδρέα Λασιναράτου, ~~εἶδος~~ μέ τίτλον : Ἴδού ὁ ἄνθρωπος κι' ἐκεῖ γράφει γιά τήν λαϊκή γυναικοῦλα. Διάβασε ἐδῶ νά ἴδῃς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κοντά ὅμως σέ τούτη τήν γυναικοῦλα, ὀφθαλμοφανῶς κατώτερης κοινωνικῆς τάξεως, εἶναι ἡ γυναικοῦλα ἀνώτερης περιωπῆς. Τούτη ἔχει ^{πλατύτερον} ~~ἐπιπέδον~~ ὀρίζοντα ἰδεῶν καί ἀνώτερην ἰδέα τοῦ ἑαυτοῦ της ἐπειδή, παρεχτός τῶν ἐξηρημένων γνώσεων καί πεποιθήσεων, κάνει καί τῆς ἔρχεται τό φ ι γ ο υ ρ ῖ ν ο ἀπό τό Παρίσι καί ξέρει νά ἐνδύνεται μέ κομψότητα καί παίζει καί χαρτιά. Ἴσως κι' ὅλα διαβάσει μυθιστορήματα. Ἡ ὕστερη ἐτούτη γυναικοῦλα μέ ὅλη της τήν ὑπεροχήν ἀπάνω στήν πρώτη, ἔχει τό ἐσωτερικό τοῦ κεφαλιοῦ της γεμάτο κορδέλλες, φιγουρίνα, συναναστροφές, τραπουλόχαρτα, μαγαζιά μέ μόδες καί καπέλλα μέ πλοῦμες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πρόσεξες μιά λέξι ; Καπέλλα μέ πλοῦμες. Ξέρεις τί εἶναι οἱ πλοῦμες ; Τά φτερά. Πλοῦμα ἰταλικῶ, φτερό. Λά πλύμ' πού λένε οἱ γάλλοι. Καί ἐπειδή λέγαμε τήν περασμένη Κυριακή ὅτι δέν ξοδεύανε πολλά οἱ γυναῖκες γιά τό ντύσιμό τους, ὀρίστε τί γράφει ὁ εὐθυμογράφος Μπάμπης Ἄννινος στά 1885, γιά μιά γυναῖκα μέσης τάξεως πού πρόκειται νά πάη στό θέατρο. Διάβασε Γιάγιο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἡ κυρία Οὐρανία ἐτακτοποίει ἕν φόρεμα μελιτζανί, τό ὅποιον ὡς ἡ ἱερά σημαία τοῦ Προφήτου ἐξεθάπτετο μόνον εἰς ὀρισμένας ἡμέρας ἀπό τοῦ κιβωτίου, παραστάν ὡς μάρτυς καθ' ἀπάσας τὰς ἐπισήμους περιστάσεις τῆς οἰκογενείας.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπερδεμένη λοιπόν ἡ γυναικεία κατάστασις τόν περασμένον αἶωνα. Ἔχομε δύο τάξεις γυναικῶν στήν Ἀθήνα καί σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα φυσικά. Ἀπό τῆ μιά πλευρά οἱ γυναῖκες πού ὅπως γράφει ὁ

Γεώργιος Σουρής, δέν ξέρουν τί νά πρωτοφορέσουν από τά πολύχρωμα φουστάνια τους καί τίς πλούσιες τουαλέττες καί από τήν ἄλλη πλευρά, υπάρχουν οἱ γυναῖκες, περισσότερες βέβαια, πού ἔχουν ἕνα φόρεμα επίσημο καί μιᾶ ρόμπα γιά τό σπίτι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' αὐτό τό επίσημο φόρεμά τους, τό καλό τους, ὅπως τό λέγανε βέβαια, τό κρατᾶνε δέκα καί δεκαπέντε χρόνια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τέτοια διαφοροποιήσεις δέν ὑπάρχει σήμερα εὐτυχῶς. Καί ἡ πιό φτωχή κοπελίτσα, ~~ἡ~~ ὑπάλληλος ἢ ἐργάτρια, ἔχει μερικά φορεματάκια γιά ν' ἀλλάζῃ. Ὅμως δέν νομίζεις ὅτι πρέπει νά διακόψωμε τήν φλυαρία μας μέ λίγη μουσική;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Συμφωνῶ. Ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ θά μᾶς θυμίση κανένα παλαιό τραγοῦδι ἀπό τά ξεχασμένα.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) Δέν μέ ξέρεις, δέν σέ ξέρω
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

(Μετά τό τραγοῦδι)

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξέρεις Γιάγιο ὅτι ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό βέβαια εἶναι γνωστό. Μά τί θέλεις νά πῆς συγκεκριμένως;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιά τήν μίνι φοῦστα. Σήμερα ἔχομε τόν διαρκῆ καυγά μεταξύ μίνι καί μᾶξι φοῦστας. Ὅμως, πενήντα χρόνια πρίν, γύρω στά 1920, δταν οἱ γυναικεῖες φοῦστες ἀνέβησαν ξαφνικά ἕως τό γόνατο, δέν δημιουργήθηκε καυγᾶς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναι, θυμάμαι κι' ἐγώ ὅτι μιᾶ ἐποχή ἡ γυναικεῖα φοῦστα ἀνέβηκε πολύ ψηλά χωρίς διαμαρτυρίες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄδιᾶφευστος μάρτυς εἶναι τό λαϊκό τραγοῦδι: Ἄνέβασες στό γόνα - τά φουστανάκια σου - καί μου ἔδειξες κοκκῶνα - τά δύο γαμπάκια σου.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ξέρεις τί ἔχω προσέξει ἀγαπητέ μου Δημήτρη; Ὅτι θά μπορούσε νά γραφῇ ἡ ἱστορία τῆς γυναικεῖας μόδας, μέ βάσι τά λαϊκά τραγοῦδια. Καί εἶναι φυσικό αὐτό, γιατί ὁ λαός θέλει νά εἰρωνεύεται κάθε καινούργια μόδα καί βρίσκει μιᾶ πρόχειρη

διέξοδο στο είρωνικό ~~ερα~~ και σατυρικό τραγούδι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αλλοτε ναί, σήμερα όμως όχι, γιατί δέν προφταίνει.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί έννοεῖς λέγοντας " δέν προφταίνει " ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Έννοῶ ὅτι σήμερα ἡ μόδα ἀλλάζει πολύ συχνά καί πολυ πολὺ εὐκολα. "Αλλοτε, σέ χρόνια παλαιότερα, μιὰ μόδα δέν ἄλλαζε τόσο συχνά ὅπως σήμερα. Τά κρινολίνα, κρατήσανε τουλάχιστον δέκα πέντε χρόνια, μέ μικρές παραλλαγές βέβαια, μά ἔμειναν πάντα κρινολίνα, μέ τό καλᾶθι τους κάτω ἀπό τό ὕφασμα. Καί γύρω στά 1890, τό περίφημο ἐκεῖνο τουρνοῦρι πού ἐφούσιωνε τά γυναικεία καπούλια, κράτησε κι' αὐτό πέντε ἕξη χρόνια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἐχεις δίκαιο νομίζω. Ἀκόμη καί τά μπαλλόνια στά μπράτσα κρατήσανε κι' αὐτά μερικὰ χρόνια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τά μπαλλόνια στά μπράτσα ! Ποῦ τά θυμήθηκες Γιάγιο μου ; Πολύ κωμική μόδα ἦτανε τά μπαλλόνια στά μπράτσα. Σκέφου ὅτι ἀπό τόν ὦμο στόν ἀγκῶνα τό μανίκι ἦτανε φουσιωμένο σάν μπαλλόνι καί ἀπό τόν ἀγκῶνα ἕως τόν καρπό τοῦ χεριοῦ, στενό καί ἐφαρμοστό τόσο πολύ ὥστε κουμπωνότανε μέ δυσκολία.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὑπάρχουν ὁμως μόδες πού ξαναγυρίζουν καμμιά φορά. Θυμήσου τήν βελουδένια κορδέλλα στόν λαιμό. Ἦτανε τῆς μόδας ἑξήντα ἑβδομηντα χρόνια πρίν καί εἶχε σκοπό, ὅπως λέγανε τότε, νά κρύβη τίς ρυτίδες τοῦ λαιμοῦ στίς γυναῖκες πού εἶχανε ἀρχίσει νά γερνᾶνε. Σήμερα εἶναι πάλι τῆς μόδας οἱ βελουδένιες κορδέλλες στόν λαιμό, μέ τήν διαφορά ὅτι σήμερα λέγονται : Κολλάρια σκύλων.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λέγαμε πρίν ἀπό λίγο γιά τήν πολύ κοντή φούστα ἕως τό γόνατο, τοῦ 1920. Τότε εἶχαμε καί κρατική ἐπέμβασι γιά τό μήκος τῆς φούστας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σοβαρά μιλάς ; Ἐπενέβη ἡ ἐξουσία γιά τό μήκος τῆς φούστας ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό θυμᾶμαι πολύ καλᾶ, Βγήκε μιὰ ἀστυνομική διαταγή στά 1925

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) Πουλάκι ξένο - ξενητεμένο

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

(Μετά τό τραγοῦδι)

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Λέγαμε προχθές πού συζητούσαμε πάλι γιά τήν παλαιά μόδα, ὅτι πολλές φορές ἡ Μόδα δανείζεται ἀπό τήν Ἄνατολή καί ἀναφέραμε μερικά παραδείγματα. Ξεχάσαμε ὅμως τά κυριώτερα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δηλαδή ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τά μανίλια ζαποναι, Ιαπωνέζικα μανίλια στά γυναικεῖα φορέματα. Ξεχάσαμε τά πρό ὀλίγων μόλις ἐτῶν κορεάτικα ~~πατσουλί~~ φάθινα καπέλλα πού ἔκαναν τίς γυναῖκες σάν κινέζες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶπαμε ὅτι ἡ μόδα εἶναι ἀδίδοτακτη. Καί μὴν ξεχνᾷς ὅτι τόν περασμένο αἰῶνα, γύρω στά 1880, ἦτανε τῆς μόδας, πολύ τῆς μόδας μάλιστα, ἕνα ἄρωμα γθά γυναῖκες, τό πατσουλί... Τό ἔχεις ἀκούσει τό περιώνυμο πατσουλί ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πῶς δέν τό ἔχω ἀκούσει ; Ἄφου καί σήμερα τό λέμε ἀνόμη, εἰρωνικά ὅμως γιά κάποια πού ἔχει ρίξει πολύ ἄρωμα ἐπάνω της : Βρωμοκοποῦσε σάν πατσουλί... Μά τί ἦτανε τό πατσουλί ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἕνα ἄρωμα πολύ ἔντονο, πού τό βγάζανε ἀπό ἕνα ἀρωματικό φυτό τῶν Ἰνδιῶν. Καί φαίνεται πῶς ἦτανε τόσο δυνατό ὥστε ἔτρεπε σέ φυγή τόν κόσμο, ὅπως ἀναφέρει κάπου ὁ Σουρῆς :
- Καί δίχως λόγο νά ἔχουν ἄλλο
ἀπό τοῦς ἄνδρες, οἱ πῖο πολλοί
στρίβαν μέ τρόπο ἀπό τόν μπάλλο
πού μοσχοβρώμαγε τό πατσουλί.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σήμερα τά γυναικεῖα ἀρώματα ἔχουνε μιά λεπτή μυρουδιά. Σκέφου ὅμως ὅτι μετά τό πατσουλί, τό ἄρωμα πού κυριαρχοῦσε στόν κόσμο ἦτανε ἡ ἀπαισία ἐκείνη βιολέττα. Φαίνεται λοιπόν ὅτι καί ἡ ~~αποφρακτικὴ~~ ὄσφρησις ἀπολουθεῖ κάποιαν ἐξέλιξι. Σήμερα ἂν βρεθῇ κανεῖς κοντά σέ γυναῖκα πού νά ἀποπνέει ἄρωμα βιολέττας, μπορεῖ νά κἀνη καί ἐμετό ἀνόμη.

πού επέβαλλε νά εἶναι ἡ φοῦστα τριάντα πόντους τό πολύ ἀπό τό ἔδαφος.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα νομίζω πῶς λές ὑπερβολές.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καμμία ὑπερβολή. Ρωτησε κανέναν παλαιότερο νά στό βεβαιώση. Αὐτή ἡ ἱστορία ἔγινε ἀκριβῶς στά 1925, ἐδῶ καί σαράντα πέντε χρόνια. Οἱ ἀστυφύλακες εἶχανε διαταγή νά ἔχουν ἕνα μέτρο μαζῆ τους καί νά μετρᾶνε τό ὕφος τοῦ ποδογύρου ἀπό τό ἔδαφος.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ἐφαρμόσθηκε αὐτή ἡ διαταγή τῆς Ἀστυνομίας ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἦτανε δυνατόν νά ἐφαρμοσθῆ ; ~~καμμία~~ Ἡ ἀστυνομική διαταγή δημοσιεύθηκε στίς ἐφημερίδες, μά ταυτόχρονα ἐξεδηλώθη καί ἡ γυναικεῖα ἀντίδρασις.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Συνεννοήθηκαν οἱ γυναῖκες μεταξύ τους ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πιᾶ ! Χωρίς νά προηγηθῆ καμμιά συνεννόησις, χωρίς καμμιά συνουσία νά ποῦμε, οἱ ἀθηναῖες συνεννοήθηκαν αὐτομάτως. Καί ὅταν κάποιος δημοσιογράφος ἐρώτησε δυό τρεῖς γυναῖκες ἀπᾶ διαφορετικῆς τάξεως, πῶς σιέπτονται ν' ἀντιδράσουν κατὰ τῆς ἀστυνομικῆς διαταγῆς, εἶπανε ὅλες τά ἴδια λόγια : Πῶς θά ἐφαρμοσθῆ μιᾶ τέτοια ἄστυνομική διαταγή ; Θά μέ πλησιάσῃ ἀστυφύλακας μέ τήν μεζοῦρα στό χέρι γιά νά μου μετρήσῃ τό ὕφος τῆς φοῦστας μου ; Καί τήν τσάντα μου τί τήν ἔχω ; Τήν ὀμπρέλλα μου τί τήν ἔχω ; Θά φάῃ τσαντιᾶ καί ὀμπρελλιᾶ στό κεφάλι...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἐλέχθησαν τέτοια πράγματα ; Μά αὐτό θά ἦτανε ἀντίστασις κατὰ τῆς ἐξουσίας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάπως δικαιολογημένη νομίζω. Τό γεγονός εἶναι ὅτι ἔξω ἀπό μιᾶ σάτυρα σ' ἐφημερίδες καί περιοδικά, ἄλλη ἀντίδρασις δέν φάνηκε νά ἐκδηλώνεται καί ἡ διαταγή ἀτόνησε...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἔως ὅτου ἡ μόδα ἐμάκρυνε τίς φοῦστες καί ἡ κατάστασις μπῆκε πάλι σέ δρόμο ὀμαλό

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἀφοῦ μπῆκε ἡ κατάστασις σέ δρόμο ὀμαλό, ἔς ξαναγυρίσωμε κι' ἐμεῖς στόν ὀμαλό δρόμο κανενός παλαιοῦ τραγουδιοῦ... θυμᾶσαι τό : Πουλάκι ξένο - ξενητεμένο...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὅχι μόνο τό θυμᾶμαι, μά εἶναι ἕνα ἀπό τά ὠραιότερα παλαιά τραγούδια. Ἡ κλειώ θά μᾶς τό πῆ.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η μόδα έχει τίσ ιδιοτροπίες της καί στά άρώματα : Πήν ξεχνᾶς ὅτι κάποια ἔποχή, ἔδῳ καί πενήντα χρόνια, ἦτανε τῆς μόδας τό λεμόνι. Καί φαίνεται ὅτι ἦτανε τόσο ,εγάλη ἡ ζήτησι τοῦ λεμονιοῦ ὥστε παρατηρήθηκε ἀξησης στίς τιμές τῶν λεμονιῶν...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σώπαινε βρέ Δημήτρη ὅτι ἀπό τήν παραγωγή τῆς κολώνιας μέ λεμόνι ἀξήθησαν τά λεμόνια στήν ἀγορά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπορεῖ νά ἦτανε σύμπτωσης μά εἶναι γεγονός ἀφοῦ ὑπάρχει κι' ἕνα ντοκουμέντο γι' αὐτό. Τά λεμόνια κοστίζανε μιά πεντάρα τό ἕνα καί πολλές φορές, μιά δεκάρα τρία λεμόνια. Ἦτανε τότε πρωθυπουργός ὁ Δεληγιάννης, γύρω στά 1900. Καί ποιός ξέρει γιά ποιούς λόγους, ἀξήθηκε ἡ τιμή τοῦ φωμιοῦ πού πῆγε στά πενήντα λεπτά τήν ὀνᾶ. Τό κομματικό σῆμα τοῦ Δεληγιάννη ἦτανε τό κορδόνι. Καί ὁ κοσμάκης τραγουδοῦσε : Γιά δές ποῦ μᾶς κατάντησε τό ἄτιμο κορδόνι, πενήντα νά 'χη τό φωμί καί δέκα τό λεμόνι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σύμπτωσης θά ἦτανε ἀσφαλῶς ἡ ἀξησης τῆς τιμῆς τῶν λεμονιῶν μέ τήν μόδα τῆς κολώνιας.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀσφαλῶς ἦτανε σύμπτωσης, μά ἄντε νά τό βγάλῃς ἀπό τό μυαλό τοῦ κοσμάκη ὅτι δέν ἦτανε σχετικᾶ αὐτά τά γεγονότα, ἀφοῦ ἔγραφε καί ὁ Σουρῆς ἀόδη. Διάβαρε ἄλλο σου ἡλιόγειο τήν σχετικῆ περιηγή.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (Διαφάζει) Μέσ' τά τωρινά μας χρόνια ἀκριβαίνουν τά λεμόνια γιατί ὅλες οἱ γυναῖκες καί οἱ στένες κι' οἱ ἀφράτες ~~ἀφράτες καί ἀφράτες~~ καί γυρίζουν λεμονᾶτες. βάξουν λεμονιοῦ κολώνια Τί νά γίνῃ φίλτατοί μου ; Τήν ζωή μας τήν ρυθμίζει τό λεμόνι κι' ὁ κοσμάκης σάν τήν λεμονιά μυρίζει !
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγειο μου, πάλι κοντεύει νά περάσῃ ἡ ὥρα μας. Πρίν τελειώσω με ἄς θυμηθοῦμε ἀόδη ἕνα παλαιό τραγουδάκι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί γιά νά ξεχάσωμε λίγο τήν Ἀθήνα, ἄς πεταχτοῦμε ἕως τήν Σμύρνη, νά θυμηθοῦμε τήν Κορδελιώτισσα. Ἄλλως τε ἡ Κορδελιώτισσα ἦτανε ἕνα τραγουδι πού ἴσως νά τραγουδήθηκε περισσότερο

στήν Ἀθήνα παρά στήν Σμύρνη.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Γλυκειά μου Κορδελιώτισσα...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάει καί ἡ Κορδελιώτισσα... Δέν ἔχομε τώρα παρά νά ποῦμε :

ᾠρεβουάρ γιά τήν Ἑλλη Κυριακή...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τήν ἔδια πάντα ἔρα.